

Adviesrapport: communicatie over zij-instroom - Overheid

In dit adviesrapport heeft DNA van de Leraar aan de hand van vier probleemterreinen rondom communicatie door overheidspartijen over de zij-instroomregeling aanbevelingen opgesteld.

De overheidspartijen bedoeld in dit advies zijn:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Dienst Uitvoering Onderwijs, Inspectie van het Onderwijs en de VO-raad. Deze organisaties zijn gekozen omdat zij het onderwijsbeleidsapparaat zijn van de overheid (OCW), in dienst zijn van dat apparaat (DUO en Onderwijsinspectie) of de brug tussen de overheid en scholen zijn (VO-raad)

Leraren niet als doelgroep

Het belangrijkste probleem waar tegenaan gelopen wordt is dat leraren in communicatie niet als doelgroep worden gezien van de zij-instroomregeling, en de zij-instroomregeling niet als subsidie voor leraren.

Op de informatiepagina van OCW over zij-instroomregeling worden leraren alleen in een bijzin genoemd. De verdere informatie is alleen gericht op mensen van buiten het onderwijs. Op deze manier wordt voor leraren niet duidelijk dat zij-instroomregeling voor veel van hen een relevante en handige optie is.

Op de pagina van OCW over studiefinanciering voor lerarenopleidingen staan verschillende subsidies, waaronder de regeling zij-instroom. De informatie over de Lerarenbeurs (vermeld bij de informatie over zij-instroom) geeft onterecht het beeld dat alleen onbevoegde leerkrachten gebruik kunnen maken van de regeling zij-instroom. Ook dit zorgt ervoor dat leraren hun weg niet kunnen vinden naar deze regeling.

Op de website van de VO-raad staat niets over de openstelling van het zij-instroomtraject voor leraren die al in het VO werken. De enige [pagina](#) die iets zegt over deze wetswijziging, vermeldt alleen iets over pabo'ers. Dit is een gemiste kans voor de VO-raad, die onder andere de taak van communicatiebrug tussen het VO en de overheid heeft. Als de VO-raad niet communiceert over een regeling die zo veel mensen in hun achterban kan helpen, vermindert dit de bekendheid en toegankelijkheid van deze regeling aanzienlijk.

AANBEVELINGEN

- Zorg dat leraren duidelijk en gelijkwaardig genoemd worden op pagina's over de zij-instroomregeling, door evenveel informatie te geven over hun situatie als die van mensen die nog niet werken in het onderwijs.
- Zorg dat verstrekte informatie klopt en elkaar niet tegenspreekt.

Ontoegankelijke Informatie

Een tweede probleem is dat de informatievoorziening wordt belemmerd, doordat er veel verdiepende informatie aangeboden lijkt te worden die in de praktijk niet toegankelijk is of er informatie ontbreekt.

Zo zijn sommige hyperlinks op sites van overheidspartijen niet aanklikbaar.

Op de pagina van OCW '[Wanneer ben ik als leraar bevoegd of benoembaar in het voortgezet onderwijs?](#)', staat een linkje naar een overzicht met subsidiemogelijkheden voor het behalen van een (extra) bevoegdheid. Dit linkje leidt naar een pdf van Voion met een flowchart met lege vakjes. Hier is dus geen informatie te vinden, terwijl dit de plek bij uitstek is voor leraren om te vinden welke subsidie bij hun situatie past.

Veel pagina's van zowel OCW als DUO hebben hyperlinks die direct naar wetten leiden. Dit is voor de gemiddelde burger onbegrijpelijk gepresenteerde informatie. Dit zorgt ervoor dat zij vastlopen in hun zoektocht.

AANBEVELINGEN

1. Zorg dat de informatie over de zij-instroom op plekken te vinden is die logisch zijn voor scholen en leraren.
2. Zorg dat hyperlinks naar verhelderende informatie leiden.
3. Zorg dat verstrekte informatie klopt en elkaar niet tegenspreekt.
4. Zet een loket op waar scholen en leraren terecht kunnen met vragen over de zij-instroomregeling, bevoegdheden en subsidies. Dit kan bijvoorbeeld ondergebracht worden bij de VO-raad in diens overbruggende functie tussen overheid en school en leraren en scholen met hun vragen helpen zoals DNA van de Leraar dat de afgelopen twee jaar met veel resultaat heeft gedaan.

Zij-instroom niet genoemd

Het derde probleem is dat er veel webpagina's zijn waar de zij-instroomregeling niet genoemd wordt, terwijl dat wel logisch zou zijn.

Op de pagina van de Onderwijsinspectie over '[Bevoegdheid leraren in het voortgezet onderwijs](#)' wordt wel de regeling groepsleerkracht besproken, maar niet de zij-instroomregeling of andere manieren die scholen kunnen helpen om onbevoegd lesgeven tegen te gaan.

In communicatie van DUO over mogelijke studiefinanciering voor verkorte VO-trajecten wordt de zij-instroomregeling niet genoemd, terwijl dat wel logisch zou zijn. De zij-instroomregeling is immers een financieringsregeling om in kortere tijd (twee in plaats van vier jaar) een bevoegdheid voor het VO te behalen.

De pagina van de VO-raad over [bevoegdheid](#) stelt dat het een van de prioriteiten van de VO-raad is om onbevoegd lesgeven terug te dringen, maar dat de mensen die nu nog onbevoegd lesgeven alleen geholpen kunnen worden door de hervorming van het bevoegdhedenstelsel. Hiermee wordt niet alleen gerefereerd aan problematiek waar de zij-instroomregeling mee kan helpen, maar ook waar zij-instromers tegenaan lopen. Zo schrijven ze:

"De regelgeving is ingewikkeld, de route om 'aanvullende' bevoegdheden te halen zwaar en voor bepaalde vakken is het vrijwel onmogelijk om bevoegde docenten te vinden."

Toch is er geen informatie over de zij-instroomregeling te vinden op deze pagina of ergens anders op de website van de VO-raad.

AANBEVELINGEN

1. Zorg dat de informatie over de zij-instroom op plekken te vinden is die logisch zijn voor scholen en leraren.
2. Zorg dat verstrekte informatie klopt en elkaar niet tegenspreekt.
3. Zet een loket op waar scholen en leraren terecht kunnen met vragen over subsidiemogelijkheden, de zij-instroomregeling en bevoegdheden. Praktisch ziet dit er waarschijnlijk uit als een telefoonnummer waar een persoon aan verbonden is. Dit kan bijvoorbeeld ondergebracht worden bij de VO-raad in diens overbruggende functie tussen overheid en school. Zo kunnen leraren en scholen met hun vragen geholpen worden zoals DNA van de Leraar dat de afgelopen twee jaar met veel resultaat heeft gedaan.

De losse eindjes, onvolledige en ontoegankelijke informatie zorgen ervoor dat scholen en leraren nauwelijks weten van de optie zij-instroomregeling. Ook niet als ze wel op plekken zoeken waar subsidiemogelijkheden worden genoemd. Hierdoor loopt het Nederlandse onderwijs veel kansen mis om gedreven en bekwame leraren te behouden.

Persoonlijke communicatie

De Nederlandse overheid werkt in een bureaucratie, om zo veel mogelijk gelijke behandeling te waarborgen. Hoewel dit een groot goed is, schuilt hierin het gevaar dat zij burgers alleen als combinatie van variabelen gaat zien, in plaats van mensen. Veel van de kandidaten die DNA van de Leraar de afgelopen twee jaar heeft begeleid, liepen aan tegen de beperkingen van regels en gaten in het systeem.

Dit vraagt om een verandering in de mindset van medewerkers. Het is beter om begrip te tonen en mee te denken, dan iemand van het kastje naar de muur te sturen. Dit zijn mensen die hun hart en ziel geven aan het onderwijs, maar waar onze overheid geen voorzieningen voor heeft getroffen.

In het geval van persoonlijke communicatie benadrukken we daarnaast het belang van uitwisseling van ontwikkelingen die spelen in verschillende overheidspartijen, zodat leraren daar ook over geïnformeerd kunnen worden als dat op hen van toepassing is. Dit kan de nodige tijd en moeite kosten, maar dit zorgt er wel voor dat de Nederlandse onderwijskwaliteit gewaarborgd wordt met bevoegde leraren voor de klas op een efficiënte manier.

CONCLUSIE

Al met al kunnen we dus zeggen dat er drie speerpunten zijn waarop moet worden ingezet in de communicatie tussen overheid en burger als het gaat over de zij-instroomregeling voor leraren. Deze speerpunten zijn: net zoveel aandacht aan leraren besteden als aan andere groepen, geen 'doodlopende' doorverwijzingen en complete, juiste informatie verstrekken. Daarbij komt de sterke aanbeveling om een informatieloket te openen.